

UN ÎMPĂRAT VIZITEAZĂ UN REGE

14 iulie 1914

Andreea ATANASIU*

Abstract:

All Romania assist in 1914, 14th July, at the Tsar Nicolae II and the imperial family arrival in Constanta. It was the last time when they travel outside the empire, using entire imperial rank pomp. In only few weeks, Russia enters in the war and, after 4 years, the imperial family died assassinated by the Bolsheviks.

For the King Carol I, even the visit it was only for 14th ours (after Martha Bibescu recording) is giving a late satisfaction because it was like an answer at his trip at Petersburg in 1898. The event received two explanations: the Russian diplomacy was determinate to use in his favor the Romanian temptation to close from the Antanta, and the second explanation it was a possible wedding of a prince Carol with one of the tsar daughters.

Details of the ceremonial are finding in the Al. Socec diary, commander of the 5th Territorial Commandment of Constanta, he was the one who get the order from the King Carol I to assure the optimum security condition for the tsar visit.

In The Romanian Naval Museum library are kipped two original and unedited documents in which we found relations about the 1914, 14th July, event. One of them is The Historical Day Book of the Sea Division, for the 1901-1915 years and 1920-1934 years, and the second one, is a letter addressed to our institution, in 1976, by the admiral (commander at the time of visit) Petre I. Barbuneanu, letter in which he tells few moments of the 1914th, only that he was witness. I reproduced in this material all this documents without any intervention in epoch expression or language.

La 14 iulie 1914, întreaga Românie asista la venirea, în Constanța, a țarului Nicolae al II-lea și a familiei imperiale. A fost practic, ultima dată când au călătorit în afara Imperiului, uzând de toată pompa rangului imperial. În numai câteva săptămâni, Rusia intra în război, și, după patru ani, țarul, țarina, țareviciul și tinerele mari ducese au fost cu toții asasinați de către bolșevici. Pentru regele Carol I, deși vizita a durat numai 14 ore (potrivit Marthei Bibescu) aducea o satisfacție târzie ea fiind un răspuns la călătoria sa la Petersburg din anul 1898. Evenimentului i s-au dat două explicații: diplomația rusă se decisese să folosească în favoarea sa tendința României de a se apropia de Antantă și a doua variantă: posibila căsătorie a prințului Carol cu una din fiicele țarului.

Detalii ale ceremonialului se regăsesc în jurnalul lui Al. Socec, comandantul Comandamentului 5 Teritorial Constanța, cel care a fost însărcinat de regele Carol I să

---

* Muzeul Marinei Române, Str. Traian nr. 53, Constanța, cod 900725.
e-mail: atanasiu_andreea@yahoo.com

asigure condițiile optime de securitate pentru vizita țarului. Redăm mai jos relatarea comandantului reproducă de Petre Otu și Marian Ștefan¹:

„Un eveniment de cea mai mare importanță s-a petrecut.

De la 1878 este cel dintâi semn de prietenie care ne dă Rusia!

În 1913, când eram comandantul Bucureștilor, am simțit, cu ocazia vizitei misiunii ruse care a asistat la inaugurarea monumentului rus [al generalului Suvorov] la Râmnicu Sărat, că se încearcă o apropiere. Am fost însărcinat de M.S. Regele cu primirea și îngrijirea acestei misiuni compuse din 14 ofițeri și 6 grade inferioare. Acum însă întinde chiar țarul o mână prietenească regelui nostru.

Oricât de puțin preț se poate pune pe sinceritatea demonstrațiilor prietenești ale Rusiei, nu se poate tăgădui caracterul politic al vizitei ! Șoaptele - din culise că este vorba de o căsătorie proiectată între Carol și una din prinsele imperiale - ar avea și ele o valoare, dar sămburele politic al importanței acestei vizite trebuie căutat mai departe. Și din lungile conversații pe care le-am avut cu ministrul [Rusiei la București] Poklewsky, cu directorul de Siguranță, cu colonelul Solowiew și cu alți „ruși” de importanță, am dedus că scopul adevărat este de a ne scoate din orbita de acțiune a focarului austro-german ! Europa vede două centre puternice față-n față. Care pe care?! Iată misterul marilor prefaceri. Numai o mână norocoasă ne va da o soluțiune favorabilă. MMLL [Maiestățile Lor] și AALLRR [Altețele Lor Regale] au sosit cu suitele lor la Constanța, luând reședința în palatul Prefecturii, în pavilionul de la mare și în hoteluri. După ce s-a anunțat oficial vizita, s-a construit în paianță un pavilion de recepție la debarcader și o sală de gală lângă palatul Prefecturii, unde vor avea loc dejunurile și dineurile de gală. În ziua sosirii țarului a început lumea, la 7 dimineața, să se posteze înapoia coordonatelor duble de soldați din Divizia a 9-a și o parte a Comandamentului 5 teritorial.

Era ordin să fie toate ferestrele închise, însă în ultimul moment s-a permis, „pe răspunderea” directă a proprietarului, să stea lumea și la ferestre, numindu-se personal fiecare spectator agenților împărțiți pe sectoare. Toți suspectii polițiilor ruso-române au fost expediați din Constanța sau închiși. În ajunul sosirii, am trimis 43 de indivizi suspecti cu 280 de soldați și 10 agenți ruși la Analdakioi, închiși într-un grajd.

Regele Carol, cu regina și AALLRR, a sosit la 9.45 dimineața la debarcader. La 9.50 minute s-a apropiat „Standard”² [iahtul imperial] la 1,5 mile de port și la 9,55 s-a tras primul tun de salut de la bateria română. Punct la 10 a.m. a intrat frumosul iaht imperial: țarul Nicolae II a venit cu toată familia. Pe puntea de strajă s-au întâlnit întâi cei doi suverani, regele - în uniforma Regimentului [rus] de Wologda, cu Ordinul „Sf. Andrei”, țarul - în uniformă de colonel rus, ca fost adjutant al tatălui său Alexandru III. După ce și-au strâns puternic mâna, s-au sărutat suveranii de două ori și s-au îndreptat: regele - spre țarină și țarul, cu chipiul în mână, către regina Elisabeta, sărutându-le mâna și obrazul. Apoi urmau salutările AALLRR și a suitelor. Țarul era însoțit de ministrul de Externe rus Sazonov, regele de aproape toți miniștrii pare-mi-se. De la

---

¹ Col. dr. Petre Otu, Marian Ștefan, *14 ore la Constanța cu Regele Carol I și Țarul Nicolae al II-lea*, Internet – 27.04.2009.

² A fost construit în Scoția de Murdoch George Macpherson și dăruit țarului în 1851. După ce a ajuns în St. Petersburg, Macpherson s-a oferit să intre în serviciul țarului ca inginer șef al tuturor yachturilor imperiale, *Standard* și încă alte 3 yachturi. A deținut funcția timp de 13 ani. Mai târziu, a înființat Șantierul Naval „Baltic” în St. Petersburg (Șantierul Naval Baltiski Vavod), împreună cu fiul său David și nepotul Kenneth Macpherson.

pavilion, unde s-au făcut prezentările uzuale, a plecat cortegiul imperial-regal la Catedrală, unde urma să se celebreze un Te-Deum. În primul Victoria-Daumont [trasura] cu 6 cai negri ruși conduși de 3 jokey și doi „Vorruteri” era țarul, având la stânga pe regele. La dreapta țarului călărea generalul Georgescu - la stânga regelui călăream eu; în al doilea Daumont erau țarina cu regina; în alte 6 trăsuri de gală urmau AALLII și RR [Maiestatele Lor Imperiale și Regale]. În momentul când a sosit cortegiul la cotitura dealului care duce spre bulevard aud vocea regelui: „General Socec, opriți caii trăsorii!” Eram așa de surprins încât nu știam ce s-a întâmplat. A doua oară strigă alandala regele: „Opriți caii trăsorii, generale Socec!”

Atunci m-am repezit în fața înaintașilor și am oprit cu crupa imensului meu irlandez „Antal” cei 6 cai ! Eram sigur că s-a întâmplat ceva - vreun atentat sau așa ceva. Țarul era palid, Regele Carol însă, calm și impasant - cu bastonul de mareșal în mână - s-a sculat în picioare și s-a adresat țarului: „Sire, aduc cu respect la cunoștința Maiestății Voastre Imperiale că am hotărât s-o rog pe Maiestatea Voastră să fie proprietarul Regimentului meu 5 de roșiori” [în original, în limba franceza]. Apoi s-a adresat Regimentului 5 roșiori, care venise să ia parte la paradă și care era așezat tocmai în cotitură în coloana de regiment, spunând același lucru regimentului, terminând cu: „Să trăiască M.S. Împăratul Neculae al II-lea, stăpânul tuturor rușilor!” Erau momente sublime!

Seara mi-a spus regina: „N-a știut absolut nimeni ceva despre intenția regelui - nici țarul, nici eu! Sărmana țarina era aproape leșinată și chiar cu tremurături la tot corpul!”

Cortegiul și-a urmat calea până la Catedrală, iar după Te-Deum a început defilarea. În capul trupelor s-a așezat MS Regele Carol, prezentând, cu o eleganță care caracteriza întreaga persoană a marelui nostru rege, trupele Corpului 5 și ale Comandamentului 5 teritorial. Cele patru regimente de cavalerie le-am prezentat - din ordinul special al regelui - eu, deși comandamentul nu era de infanterie. Este o cinste mare care mi-a făcut-o regele! Când a sosit Regimentul 5 roșiori, a trecut țarul în capul regimentului și l-a prezentat regelui. Este inutil de a mai menționa că aplauzele frenetice, strigătele entuziaste, aclamațiunile furtunoase însoțeau toate aceste demonstrațiuni de amicitie. După terminarea defilării s-au suit înalții oaspeți în trăsuri, îndreptându-se spre pavilionul de gală unde s-a luat dejunul.

La ora 5 p.m. mi l-a cerut contele Taube pe „Antal”, [pe] care l-am vândut cu 14.000 franci.

La ora 5.30 p.m. am primit Marele Cordon al Ordinului „St. Stanislas” și asemenea generalul Georgescu; la 6 p.m. am luat toți generalii români și coloneii comandanți de regimente și lt. col. Herescu Teodor - comandantul Reg. 5 roșiori - ceaiul pe „Standard”. La 8.15 seara - dinea de gală în pavilion. Cordonul de trupe s-a rupt. Poporul s-a apropiat de trăsuri la doi pași ! Poliția țaristă și română au dat greș.

Cu strigăte de „Ura! Să trăiască!”, cu entuziasm nebun au fost conduși oaspeții regelui la pavilion și înapoi la „Standard”, fără cel mai mic incident, iar în fața iahtului imperial s-au apropiat locuitorii până la bordul cheului - la un metru de „Standard”!!! Țarul și-a exprimat mirarea! Așa ceva [atmosfera] de încredere reciprocă între suveran și popor nu și-a putut închipui că există! Pe la 11.15 seara au luat MMLL și AALLRR bun rămas de la familia imperială și încet-încet s-a îndepărtat „Standard” în întunericul Mării Negre, însoțit de entuziastele urale ale populației. În 20-30 de minute se vedeau numai puncte luminoase-luminile electrice ale frumosului iaht imperial.

MMLL și în special regele, erau deplin mulțumite de strălucirea zilei și de desăvârșitul succes care l-a avut întâlnirea intimă și plină de dragoste între suverani!...”

Biblioteca Muzeului Marinei Române este deținătoarea a două documente originale care fac și ele referire la evenimentul din 14 iulie 1914. Unul dintre ele este *Jurnalul Istoric al Diviziei de Mare*, pentru perioadele 1901-1915 și 1920-1934, iar cel de-al doilea document este o scrisoare adresată instituției noastre, în anul 1976, de Amiralul (căpitan la momentul vizitei regale) Petre I. Bărbuneanu³, scrisoare în care povestește momentele la care a asistat ca martor al evenimentului. Vom reda documentele în continuare cu mențiunea că nu am intervenit deloc asupra exprimării sau a limbajului specific epocii folosit.

Jurnalul Istoric al Diviziei de Mare pe anul 1914

„În vederea sosirii Familiei Imperiale Rusă sosesc pe ziua de 15 Mai a.c. în Portul Constanța cu Yachtul Crucișetor *Almaz* de unde pleacă în ziua de 16 Mai a.c.

Generalul Rus Dimikosky

Comisarul de Curte Popovsky și

Colonelul Rus Spiridonovici

La 21 Mai, tot în acest scop sosesc în Portul Constanța Canoniera *Grivița*⁴ având ca Comandant pe Căpit. Georgescu Pompiliu, Canoniera *Siretu*⁵ pe Căpit. Săvescu Petre și Canoniera *Bistrița*⁶ comandată de Căpit. Lazu, toate sub comanda generală a Domnului Căpit. Comandor Frunzeanescu Angelo⁷.

---

³ Amiralul Petre I. Bărbuneanu s-a născut în 1881, la Zvorsca, Dolj și a decedat în 1976, la București. Absolvent al Școlii Navale din Fiume, Austro-Ungaria (1897-1902), cu stagiu de practică pe navele flotei din Marea Adriatică și Marea Mediterană (1903). Ambarcat pe nava-școală *Mircea (I)* ca ofițer secund, apoi comandant pe torpilorul *Năluca* și al grupului de torpiloare din Divizia de Dunăre. La intrarea României în Primul Război Mondial a participat la atacul asupra Flotilei de Dunăre Austro-Ungară din portul Rusciuk (15 aug. 1916). Comandă monitorul *Brătianu* în campania de recuperare a Deltei Dunării (1917-1918). Director al Arsenalului Marinei (1921-1922), inspector de specialitate mine-torpile (1922-1924), comandant al Școlii Navale (1924-1926; 1928-1932), comandant al Diviziei de Dunăre-cu gradul de contraamiral (1933). Comandant al Marinei Militare (1937-1941). Îndepărtat din armată împreună cu alți 10 generali de regimul Antonescu; reactivat în 1945 și avansat amiral, a condus Subsecretariatul de Stat al Marinei până la desființarea acestuia (1947), când a fost pensionat. Autor al lucrării de referință *Mările și Oceanele Pământului* (1960) și al altor lucrări de specialitate.

⁴ Canonieră construită la Șantierul „Stabilimento Tecnico Triestino” din Triest (aflat sub Imperiul Austro-Ungar), adusă în țară în 1880, care a jucat un rol important în pregătirea marinarilor militari români. Caracteristici: depl. 110 t; dim: 30x5,15x1,8m; mașină alternativă și velatură redusă (două focuri, trincă, radă și trinchetin); viteză 9 noduri; echipaj 48 de oameni. Tunuri IIx90 mm; în 1888 i se adaugă două tunuri de 37 mm și două mitraliere de 11,43 mm cu 10 țevi. A luat parte la războiul balcanic (1913). În anii Primului Război Mondial a îndeplinit numeroase misiuni pe mare și pe Dunăre. După o carieră de aproape 40 de ani a fost scoasă din serviciu (30 dec. 1919).

⁵ Vezi canoniera *Bistrița*, nota 5.

⁶ Canoniera *Bistrița*, canonieră din seria de 3 unități identice *Olt* și *Siret*, construite în Anglia potrivit programului de dezvoltare a Marinei Militare (1886-1888). Caracteristici: depl. 100 t; dim. 30,5x4x1,8m; mașină cu aburi triplă expansiune 360 CP; vit. 12,5 noduri. Armament: IIx57 mm, 1 mitr. Nordenfeld. A fost folosită pentru supravegherea și siguranța navigației pe Dunăre

La 23 Mai sosesc MMLL Regele și Regina României care descind primul la Palatul Regal, iar M.S. Regina la Pavilionul din Port.

La 24 Mai, mai sosesc Torpiloarele *Smeul*, *Sborul* și *Năluca*⁸ sub comanda D-lui Cpt. Comandor Nicolescu-Rizea⁹.

și în zona Constanța, precum și ca navă-școală. A participat în Primul Război Mondial (1916-1918) în bătăliile de la Turtucaia și Rasova, acționând cu foc în sprijinul trupelor proprii. În 1919 nava a fost dezarmată și casată după 31 de ani de serviciu.

⁷ Comandorul Angelo Frunzianescu s-a născut în 1870 la Viena și a murit în 1923. Urmează, începând din anul 1886, cursurile Școlii Navale din Fiume, la absolvirea cărora, cu gradul de aspirant intră în marina austro-ungară unde este avansat la gradul de locotenent. La 1 octombrie 1897 este primit în Flotila română, funcționând din 1898, cu gradul de căpitan, pe crucișătorul *Elisabeta*, la Apărarea Porturilor Fluviale, la Administrația Centrală a Războiului și la Inspectoratul General al Porturilor. Până la intrarea României în Primul Război Mondial, avansat constant în grad, asigură funcții importante, între care: șeful Apărării Fluviale (1908), comandant al Părții Sedentare a Diviziei de Dunăre, comandant al Punctelor de sprijin și informații (1911), director al Școlilor și Depozitelor Diviziei de Mare (1914), în primul an de război îndeplinește, sub ordinele superioare ale amiralului rus Patton, funcția de comandant al Apărării Portului Constanța, iar după ocuparea Dobrogei de inamic, comandă, până la sfârșitul războiului Depozitele Generale ale Marinei, de la 1 aprilie 1917 cu gradul de comandor. După război, continuă să funcționeze în cadrul marinei militare, până la 1 noiembrie 1923, când se stinge din viață în plină activitate.

⁸ Torpilor dintr-o serie de 6 unități construite în 1914 la Fiume și la Triest. Caracteristici: depl. 226 t; dim. 57,8x5,8x1,5 m; turbine cu aburi de 5000 CP; vit. 26 moduri; armament: II/66 mm; 2 TLT/450 mm. Navele au revenit României după Primul Război Mondial în contul despăgubirilor de război prin desființarea flotei austro-ungare. Au intrat în serviciu în cursul anului 1921. Se deosebesc ca siluetă: *Năluca*, *Zmeul* (ex. F 84, F 83) cu două coșuri, *Zborul*, *Vijelia*, *Vârtejul* (ex. F 80, F 81, F 82) cu un singur coș. Ultimul înlocuind torpilorului *Fulgerul* (F 82) care a fost pierdut în urma eșuării în strâmtoarea Dardanele, (dec. 1921) când venea spre țară. Repartizate Diviziei de Mare, au format inițial împreună cu distrugătoarele *Mărăști* și *Mărășești*. Divizia de contratorpiloare. În perioada interbelică au fost folosite cu precădere pentru pregătirea de luptă. Armate corespunzător au format grupul naval de instrucție și de patrulare de-a lungul coastei în zona Sulina. În 1931 din motive tehnice și financiare *Vârtejul*, *Vijelia* și *Viscolul* au fost casate și dezmembrate. Torpiloarele rămase, *Năluca*, *Zmeul* și *Zborul* au participat în al Doilea Război Mondial, ca secție în cadrul Forței Navale maritime executând numeroase misiuni de luptă în cadrul operațiunilor de minare (Constanța, Varna, Sulina) convoiere ș.a. (1941-1943), iar *Zborul* a participat la urmărirea convoaielor germane ce se retrăgeau pe Dunăre (aug-sept 1944). *Năluca* a fost scufundată de aviația sovietică la 20 august 1944 în portul Constanța. Preparate de marina sovietică la 1 septembrie 1944 și restituite la 12 octombrie 1944, cele două torpiloare au fost amenajate ca escorte purtând pe bordaj însemnele E-1 și E-2. Ele au continuat activitatea în cadrul Forțelor Maritime participând la dragarea zonei Sulina (iunie-iulie 1947) și au fost folosite și ca navă-școală pentru studenții Institutului Politehnic Galați. În 1959 navele au fost casate și dezmembrate după un serviciu de 38 de ani în Marina Română.

⁹ Contraamiralul Constantin Nicolescu-Rizea s-a născut în 1870 la Brăila, anul și locul decesului rămânând necunoscute. Elev al Școlii Copiilor de Marină. Absolvent al Școlii Navale din Livorno (Italia) promoția 1891. După absolvire este ambarcat pe navele *România* și *Oltul*. Devine comandant pe navele *Năluca*, *Elisabeta*, *Mihail Kogălniceanu* ș.a. Comandant al Școlii de Marină (1899-1901); comandant al Apărării sub Apă (1914-1917). Comandant al Arsenalului Marinei (1917-1918). Între 1920-1925, comandant al Marinei Militare. Director superior al Serviciului geografic al armatei. În rezervă din 1939. A realizat: *Cursul de manevre*

La 25 Mai sosește și Domnul Contr. Amiral Eustațiu Sebastian¹⁰ Comandant Inspector General al Marinei.

La 28 Mai, se înapoiază AALLRR Principele Ferdinand și Principesa Maria descinzând la Hotel Renie.

În ziua de 1 Iunie orele 9.45 p.m. sosește Familia Imperială Rusă, compusă din MMLLII Țarul și Țarina cu toți copiii:

1. Baronul Frederichy
2. Baronul Schlleng
3. Amiral Nyloff

Pobhiesisky, Voziell, Arsenieff, Vartaneschoff, Teberbalcheff, sosesc în Portul Constanța cu vasele de război ruse:

Yachtul Imperial *Standard*

Crucișetorul Yacht *Almaz*

Crucișetorul *Cagul*

Contra-Torpilelor *Locot. Sebestakof*

Căpit. Zareni

Lt. Căpit. Baranof și

Căpit. Lt. Zatarovici

salutând pământul cu 101 de lovituri de tun la care Artileria împreună cu bricul *Mircea* răspunde de asemenea cu 101 focuri de tun, după care Familia Imperială Rusă debarcă unde sunt întâmpinați la debarcader de Familia Regală și Prințiară de unde trec în salonul de recepție unde se fac prezentările, apoi pornesc la Pavilionul Reginei, iar acolo cu automobile la Biserica Catedrală unde s-a oficiat un tedeum la orele 11 a.m. După terminarea Tedeumului se reântorc la pavilion, unde au luat masa.

La orele 4 p.m., Familiile Imperiale, Regale și Prințiare, vin în trăsurile deschise pe Bulevard în dreptul Cazinoului Comunal unde se primește defilarea trupelor, când se și numește ca Comandant proprietar al Regimentului 5 Roșiori M.S. Împăratul Nicolae I. La orele 8 seara a avut loc retragerea cu torțe, iar la orele 11 seara întreaga Familie Imperială Rusă părăsește Portul luând drumul spre Odessa.

La 2 Iunie părăsește garnizoana A.S.R. Principele Carol și Dl. C'Amiral Eustațiu Sebastian, iar în ziua de 4 Iunie MS Regele Carol și ASR Principele Ferdinand”.

și tactică navală; Manualul timonierului pe bastimente; Manualul apărărilor submarine; Cartea de semnale a Marinei; Istoria războaielor.

¹⁰ Contraamiralul Sebastian Eustațiu s-a născut în 1856 la București și a murit în 1943. Absolvent al Școlii de ofițeri din București (1875). Participă la Războiul de Independență distingându-se în luptele de la Grivița și Smârdan. În 1881, cu gradul de locotenent este trimis în Franța unde urmează cursurile Școlii Navale de la Brest. Este ambarcat pe nava *La Loire* cu care face ocolul Pământului. În 1888 este numit comandant al bricului *Mircea I*, și director al Școlii Copiilor de Marină. La 18 mai 1888 iese în mare pentru exerciții cu elevii și reușește să scoată cu bine nava dintr-un ciclon. Cu vasul avariat intră la Constantinopol, unde echipajul și nava sunt elogiate de către sultanul Abu Hamid, care ordonă repararea gratuită a navei la Cornul de Aur. Între 1909-1917 este comandant al Marinei Militare cu gradul de contraamiral. Conduce operațiunile Marinei Militare în timpul războiului Balcanic (1913) și asigură trecerea armatei române peste Dunăre pe podurile: Săliștioara și Turnu-Măgurele (pod din șleपुरi). În Primul Război Mondial, în organizarea de război asigură partea logistică a Flotei în operațiuni. În 1916 organizează evacuarea parcului de nave civile în Deltă. Este transferat în Ministerul de Război, de unde trece în rezervă (1917). În 1938, în vârstă de 82 de ani, participă la Galați la comemorarea a 50 de ani de la furtuna din 1888.

„Era în luna iunie a anului 1914 când la Constanța se făceau pregătiri neobișnuite până atunci.

Reședința Regală, sau mai bine zis, Cuibul reginei Elisabeta, de la capul digului, aproape de farul verde, de unde Majestatea sa flutura cu batista vapoarelor care intrau în port, se amenaja cu mobilier și cele necesare unor persoane distinse.

Peste drum de cazinoul de la marginea mării și de lângă bulevard se construia un chioșc în care puteau să aibă loc mai multe persoane.

Un regiment de infanterie deosebit îmbrăcat făcea exerciții de defilare pe bulevardul mării între farul vechi și cazinoul.

Curtea de apel din centrul orașului se amenajează pentru a servi în interior un dineu special.

Bricul *Mircea*¹¹ se pregătește și se instalează pe puntea lui o baterie de patru tunuri de 87 mm, demontate de pe crucișătorul *Elisabeta*¹², care se găsea în reparație, la Galați și aduse la Constanța. De altă navă nu dispunea Marina Militară pentru a face un salut cu tunurile. Astfel pregătit, bricul *Mircea* a fost ancorat în rada portului sub comanda căpitanului Petre I. Bărbuneanu pentru a executa salutul de rigoare cu bateria instalată pe puntea lui.

---

¹¹ Prima navă-școală cu vele a Marinei Române, de tipul bric (cu doi arbori) construită în Anglia la Șantierul „Thames Iron Works” Londra, în cadrul primului program de dezvoltare a flotei române (1880) și intrată în serviciu în 1882. I s-a dat denumirea de *Mircea* după numele domnitorului Mircea cel Bătrân (1386-1418). Caracteristici: corp de lemn (având coastele de fier), depl. 360 t; dim. 36x7,6x3,6 m; vit. 8-12 noduri. 14 vele având o suprafață totală de 490 m², cu care, pe vânt favorabil, putea atinge viteza de 12 noduri. Tunuri I1x80 mm, I1x57 mm, I tun-revolver, o mitralieră 11,43 mm. Nava a jucat un rol important în dezvoltarea Marinei Române. La bordul ei au fost elaborate manuale și regulamente, s-a conturat și precizat limbajul marinăresc, la termenii vechi de origine latină, venețiană, greacă și turcă adăugându-se termeni noi. În 1896-1899 de pe bric s-au executat ridicări topografice ale litoralului românesc pe baza cărora s-a elaborat în țara noastră prima hartă maritimă care a fost premiată în 1900 cu medalia de aur la concursul internațional de la Paris. A efectuat 17 voiaje în Marea Neagră, 12 în Marea Mediterană și 2 în Oceanul Atlantic. A rezistat la o furtună năpraznică în mai 1888 în Marea Neagră. În 1931 nava a fost scoasă din serviciu și a staționat la Galați. În aprilie 1944 bricul a fost lovit în plin de o bombă, în timpul unui bombardament la Galați al aviației sovietice și incendiat.

¹² Crucișător ușor construit în anul 1888 la șantierul naval „Armstrong” din Newcastle (Anglia). În același an, la 5 noiembrie, a intrat în serviciul Marinei Militare Române. Caracteristici: depl. 1320 t; dim. 72x10,25x3,68 m. Două mașini cu simplă expansiune cu cărbuni de 4700 CP asigurau o viteză medie de 18,1 noduri. Armament: tunuri V1x150 mm Krupp dispuse lateral, IVx57 mm Nordenfeld cu tragere rapidă, I1x37 mm Hotchkiss, 2 mitraliere de 11,43 mm și 4 tuburi lanstorpilor Whitehead 381 mm. Nava avea 3 catarge cu vergi pentru vele cu o suprafață totală de 513 m². Echipaj: 180 de oameni. A primit, după obiceiul timpului, numele reginei țării. A fost cea mai însemnată navă a Marinei Militare Române dinaintea Primului Război Mondial, rămânând timp de 25 de ani nucleul Diviziei de Mare și având un îndoit scop: de apărare a litoralului maritim și de a face cunoscut în Marea Neagră și dincolo de strâmtoarea pavilionului tânărului stat român independent. În 1923, după un serviciu remarcabil timp de peste 30 de ani, crucișătorul a fost dezafectat.

Cele trei torpiloare *Sborul*, *Zmeul* și *Năluca*, care împreună cu crucișătorul *Elisabeta* erau singurele vase care apărau țărmurile maritime ale României, se găseau ancorate în interiorul portului.

Cam astfel se prezentau orașul și portul Constanța înainte de sosirea țarului Nicolae al II-lea al Rusiei împreună cu țarina, două fete și țareviciul, anunțată regelui Carol I al României ca o vizită de prietenie; în realitate nu putea să fie decât o vizită de tratative ca urmare a asasinării la Sarajevo în Bosnia și Herțegovina a arhiducelui moștenitorul tronului austro-ungar și a soției sale cu câțva timp în urmă. Țarul Nicolae al II-lea al Rusiei, care era protectorul țărilor slave din Balcani n-ar fi putut să admită un atac al Austro-Ungariei asupra Serbiei, considerată făptașa asasinării.

Într-una din dimineațele luni iunie 1914 (nu-mi mai aduc aminte data) Iahtul țarului, având la bord familia imperială escortat de 2 crucișătoare, oprește în rada portului Constanța, unde unul din crucișetoare salută pământul țării românești având la catarg pavilionul României, cu 21 lovituri de tun, după care bricul *Mircea* la comanda căpitanului Bărbuneanu răspunde la salut tot prin 21 lovituri de tun, având ridicat la catarg pavilionul Rusiei. După o scurtă pauză bricul *Mircea* execută un al doilea salut de 21 lovituri de tun, ridicând la catarg stindardul imperial, acesta fiind salutul regelui Carol I, țarului Nicolae al II-lea. Imediat după acest salut răspunde crucișătorul rusesc tot prin 21 lovituri de tun, ridicând la catarg stindardul regelui Carol I ca răspuns la salut al țarului Nicolae al II-lea. După această ceremonie iahtul imperial și cele două crucișătoare intră în port dirijate de piloți și ancorează în rând cu torpiloarele românești. Această operație terminată, regele Carol I se urcă în barca regală având la prova stindardul regal și este condus de iahtul imperial unde salută pe țar și-l invită să se instaleze cu familia imperială a familiei regale pe timpul duratei vizitei în Constanța. Înainte de instalare împăratul și regele trec în revistă cele două crucișătoare în uralele echipajelor respective.

Odată instalați în Cuibul reginei Elisabeta se servește micul dejun, după care cei doi monarhi încep discuția motivată de vizita întreprinsă de țar în România.

După dejun cei doi copii, Nicolae fiul prințului Ferdinand și țareviciul, cam de aceeași vârstă (8 ani) încep să se joace și pe negândite prințul Nicolae trage o palmă țareviciului și acesta plângând se duce la mama sa țarina, iar principesa Maria indignată ceartă pe fiul ei prințul Nicolae și-l obligă să ceară iertare țareviciului, după care ambii copii trec la joacă, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic.

Către ora 12 ambele familii, imperială și regală părăsesc reședința regală și instalați în trăsurile se îndereaptă către chioșcul de pe bulevard în față cu Cazinoul, unde, stând în picioare aveau să asiste la defilarea regimentului, care venea pe bulevard din direcția farului vechi. În chioșc am fost invitat să stau și eu ca unul ce executase salaturile cu tunurile.

Când regimentul se afla la o distanță de vreo 200 de metri de chioșc, regele Carol I care încălecase pe un cal alb trece în fața regimentului, trage sabia și mândru de situația sa, când ajunge în fața chioșcului, salută pe împărat cu sabia, apoi ocolește și trece în dreapta chioșcului asistând la trecerea regimentului. Mișcătoare a fost scena când regina Elisabeta și-a șters ochii cu batista la defilarea și salutul cu sabia al soțului ei. După trecerea regimentului, regele a descălecat și a intrat în chioșc copleșit de fericitări.

După această ceremonie, cele două familii s-au reîntors la Cuibul reginei, unde s-a servit dejunul, apoi cei doi monarhi și-au continuat discuțiile, în care scop împăratul

luase hotărârea de a vizita pe regele Carol I. Desigur că în convorbirile lor s-a intercalat și discuția referitoare la asasinatul de la Sarajevo și condițiile impuse de Austro-Ungaria, Serbiei.

În fine, seara urmând să aibă loc un dineu special în clădirea Curții de Apel special amenajată în acest scop, unde erau invitate și unele autorități din Constanța și București, cele două familii ad hoc au plecat în trăsurile de la Cuibul reginei, în cap fiind la distanță trăsura monarhilor urcând bulevardul între cele două rânduri ale regimentului orânduit de o parte și de alta a străzii. Întâmplător mă duceam și eu pe trotuarul din stânga după rândul regimentului urcând în sus bulevardul. La un moment dat regele oprește trăsura, se ridică în picioare, împăratul are o tresărire, iar regele pronunță în franțuzește: *Majestate vă numesc comandantul regimentului care a defilat înaintea Majestății Voastre și acum vă salută; soldații iau arma pentru onor și strigă într-un glas Ura, Ura, Ura*. Odată terminată această impozantă ceremonie, trăsurile își continuă drumul spre Curtea de Apel, unde se fac prezentările invitaților, apoi către sfârșitul dineului se rostesc discursurile celor doi monarhi, cu care se încheie vizita țarului Nicolae al doilea la Constanța și la ora 10 seara iahtul imperial escortat de cele două crucișătoare se îndreaptă spre Sebastopol.

Nu se știe dacă țarul Nicolae al II-lea al Rusiei a avut îndeplinită dorința pentru care a făcut această călătorie, în orice caz regele Carol I și-a exprimat părerea sa în Consiliul de Coroană de la Sinaia, fiind susținut numai de Petre Carp și de Marghiloman, arătând prin aceasta că nu și-a însușit titlul de bun român, păstrând pe acela de germanofil în decursul celor 47 de ani de domnie și la moartea sa regina Elisabeta a telegrafiat împăratului Wilhelm al II-lea al Germaniei că soțul ei i-a fost credincios în tot timpul vieții sale.

O deosebire remarcabilă a fost între el și nepotul său Ferdinand care a combătut pe germanofili în Consiliul său de Coroană de la Cotroceni, un rege care și-a iubit țara, a fost inițiatorul celei mai mari împrumutări a țaranilor prin cedarea unei jumătăți din Domeniile Coroanei, determinând și pe marii proprietari de pământ să cedeze pentru împrumutări din moșiile lor păstrând fiecare numai câte 500 de hectare”.

